

Obilježavanje Svjetskog dana žaba

Olga Jovanović Glavaš

U nedjelju, 20. ožujka 2022. godine u ZOO vrtu Osijek, u suradnji s Odjelom za biologiju Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku, obilježen je Svjetski dan žaba. Taj datum obilježava se u svijetu od 2009. godine, a povod je njegova proglašenja činjenica da su žabe (i vodozemci općenito) najugroženija skupina kralježnjaka. Od danas poznatih 7453 vrsta žaba, gotovo je trećina ugrožena i zbog toga je cilj Dana žaba edukacija javnosti o važnosti tih jedinstvenih životinja. Žabe su evolucijski prvi pravi kopneni kralježnjaci i još uvijek su djelomice ovisne o vodi te im je ona neophodna za razmnožavanje. Svi znamo da žabe najprije žive kao punoglavci u vodi, a potom se preobraze u odrasle žabe i neke vrste žive na kopnu, dok su neke cijeli život u blizini vode. Žabe imaju vrlo tanku i propusnu kožu koja je bogata žlijezdama zbog kojih su žabe tako glatke, a neke vrste imaju i otrovne žlijezde po tijelu. Zlatna žaba iz Kolumbije najotrovnija je životinja na svijetu te sadrži dovoljnu količinu otrova da može usmrtniti i do 1000 ljudi. No žabe nisu opasne za ljude i neće nas ugristi, jedino trebamo paziti da ih ne diramo jer se otrov apsorbira

preko kože. Da je ta žabica toliko otrovna, znali su i lokalni Indijanci koji su svoje otrovne strijelice za lov trljali o kožu tih žaba. No upravo je njihova tanka koža i glavni razlog njihove ugroženosti. Zbog toga što je jako propusna, žabe su osjetljive na bilo kakvo onečišćenje koje se može pojaviti u okolišu te nam redovito praćenje stanja (monitoring) može biti od izuzetne važnosti kao pokazatelj kvalitete. Naime, smanjenje brojnosti žaba može uputiti na negativne promjene koje se događaju, a kojih možda nismo svjesni.

Mnogi žabe smatraju samo "ljigavi stvorenjima koja žive u močvari i krekeču". No da je to samo dio istine te da su žabe izuzetno važne, među ostalim i zato što se hrane različitim kukcima, uključujući komarce, posjetitelji ZOO vrta mogli su čuti na zanimljivom predavanju dr. sc. Olge Jovanović Glavaš, docentice Odjela za biologiju. Osim predavanja, posjetitelji su mogli pogledati i preparat kože žabe pod mikroskopom kao i izložbu fotografija žaba iz cijeloga svijeta čiji su autori poznati hrvatski biolog, fotograf i snimatelj Goran Šafarek, Tomislav Glavaš i Olga Jovanović Glavaš. Posjetitelji su pokazali veliko zanimanje za to događanje te se nadamo da će idući put kada vide neku od 13 vrsta žaba koje žive u Hrvatskoj, ta stvorenja doživjeti s malo više pažnje i simpatije.

Mantella baroni small

Ameerega bilinguis

Atelopus spumarius small

Obična gatalinka

STUDENSKI STRIP

● Uradci studenata diplomskog sveučilišnog studija Ilustracije na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku pod mentorstvom doc. art. Dubravka Matakovića

PSIHOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE

Konverzacijske vještine

Lucija COLOSETTI, Lucija ZEC,
Tamara ČAKAREVIĆ

U prošlom tekstu najavljeno je da ćemo se u sljedećim tekstovima baviti socijalnim vještinama. U socijalne vještine ubrajaju se i razne komunikacijske vještine, a među najvažnijima su konverzacijske vještine. Naime, ljudi su socijalna bića čiji je svakodnevni život prožet različitim međuljudskim odnosima koji uključuju prenošenje informacija, s tešnom za što jasnijom i bržom komunikacijom. Većinu svojeg života provodimo komunicirajući na određeni način, a ono što se mijenja, ovisno o socijalnoj situaciji, jest svrha za koju se komunikacija koristi. Jedan od najčešćih oblika komunikacije koji koristimo u svakodnevnom životu jest konverzacija, temelj za uspostavljanje i razvijanje dobrih uzajamnih odnosa.

Konverzacija je primarni alat komunikacije koji je potreban kako bismo izgradili odnose s drugim ljudima, utjecali na njih, rješavali probleme i slično. Naizgled jednostavna, konverzacija je u stvarnosti često prilično složena jer međusobne interakcije nerijetko rezultiraju nesporazumom, a čak i sukobom. Konverzaciju bismo mogli smatrati svojevrsnim dinamičkim konstruktom jer uključuje i govorenje i slušanje. Međutim, u stvarnosti nije sve tako skladno i često smo svjedoci konverzacija u kojima glavnu riječ vodi jedna osoba, dok se druga pokušava izboriti za svoje pravo glasa. Takav se razgovor i ne može nazvati konverzacijom jer očigledno nema vrlo bitnu karakteristiku, a to je aktivno slušanje. Dakle, vještine govorenja i slušanja od presudne su važnosti za održavanje konverzacije, no osim njih postoji još nekoliko vještina koje utječu na kvalitetu konverzacije: prilagodba jezika situaciji, održavanje i predstavljanje teme razgovora, uklanjanje nesporazuma (ako do njih dođe), prepoznavanje kada je naš red da govorimo, a kada sugovornikov, pravovremeno odgovaranje na poruku koju šalje sugovornik te korištenje neverbalne komunikacije, koja je uvijek prisutna, bez obzira o kakvoj je verbalnoj komunikaciji riječ. Neverbalna komunikacija tijekom konverzacije djeluje na različite načine, od toga da podržava govor dodajući nove informacije o kontekstu i povratnim informacijama, do usklađenosti ti-

jekom konverzacije. Kada osoba posjeduje navedene vještine, može ih na ispravan način primjenjivati u različitim kontekstima, odnosno u razgovoru s različitim ljudima. Svaka konverzacija ima određeni kontekst u kojem se odvija, a ako jedan ili više sugovornika zanemare taj kontekst, može doći do obostranog nerazumijevanja pa sama konverzacija neće biti smisljena. Neki su od čimbenika koji određuju kontekst jesu: cilj, mjesto i vrijeme razgovora. Također, odnosi među sugovornicima utječu na konverzaciju tako da definiraju potencijal i granice konverzacije. Jasno je da pojedinac neće na isti način razgovarati s roditeljima, profesorima ili osobom koja mu je potpuni stranac.

U kontekstu odnosa među sugovornicima, u obzir treba uzeti status, "moć" i ulogu nas i našeg sugovornika. Ovisno o kontekstu situacije i odnosu sa sugovornikom, mijenja se i naše ponašanje, odnosno već spomenuta neverbalna komunikacija koja se odnosi na naš ton glasa, izraz lica, kontakt očima te položaj i kretanje tijela. Za razliku od djece vrtičke i školske dobi, adolescenti i odrasle osobe svjesniji su emocija, stanja i želja svojeg sugovornika kao i posljedica koje njihovi postupci ostavljaju u komunikaciji, zbog čega lakše prilagođavaju sadržaj i stil govora prilikom konverzacije s drugom osobom. Ako to pak ne možemo ili ne znamo napraviti, postoji nekoliko stvari na kojima možemo poraditi ako želimo uspostaviti ili održati konverzaciju s nekom osobom. Prije samog razgovora osoba može automatski stvoriti prvi dojam o nama na temelju informacija koje opaža iz neverbalnih znakova. Jedan od važnijih znakova jest kontakt

očima koji uspostavljamo kako bi osoba bila svjesna da je ona predmet našeg zanimanja. Kao drugi znak ističe se položaj tijela koji bi trebao biti otvoren. Pri konverzaciji poželjno je da stojimo uspravno, bez prekrivenih ruku i nogu s glavom okrenutom prema sugovorniku kako bismo lakše ostvarili kontakt očima. Uz navedeno, iskreni smijeh mogao bi biti znak dobre volje, a konverzaciji će dati pozitivniji ton, no samo ako se radi o osmijehu koji nije usiljen, preglasan ili napadan. Ako se s osobom upoznajemo prvi put, ovisno o kontekstu, možemo se predstaviti ili samo imenom ili imenom i prezimenom te iznijeti nekoliko informacija o sebi, ali samo one informacije koje odgovaraju mjestu i vremenu (nije isto upoznavati se s nekim na zabavi ili upoznavati novog klijenta na poslu). Tema o kojoj govorimo, također, ovisit će o odnosu sa sugovornikom i kontekstu situacije pa tako nećemo novom poslovnom partneru pričati o svojim ljubavnim problemima. Ako želimo ostvariti i održati konverzaciju s drugom osobom, onda trebamo i pokazati zanimanje za njezine izjave i ideje. To možemo napraviti tako da postavljamo otvorena pitanja ili potpitanja, kažemo ako nešto nismo razumjeli, ne osuđujemo osobu i ne pokušavamo ju svim snagama uvjeriti kako su naše ideje, odnosno stavovi bolji ili ispravniji od njezinih. Također, na nama je da procijenimo želi li naš sugovornik razgovarati o određenoj temi. Postoje pitanja na koja nam sugovornik neće htjeti odgovoriti ili ga jednostavno tema razgovora neće zanimati što znači da bismo trebali promijeniti temu ili prilagoditi pitanja - ako je cilj da se konverzacija održi. Kada je riječ o našem načinu govora, uvijek je poželjno biti prijateljski nastrojen, a ako primijetimo da je sugovornik šaljiva i humoristična osoba, slobodno se možemo i mi našaliti, vodeći pritom računa da šale ne budu neukusne ili neprimjerene. Suprotno tomu, ako je osoba s kojom razgovaramo vrlo službena, poželjno je prilagoditi se tomu i održavati sličan ton razgovora. Naravno da u takvim slučajevima trebamo pripaziti na izbor riječi koje upotrebljavamo, pri čemu svakako trebamo izbjegavati uvrede i proste izraze. Također, važno je ponašati se dosljedno i ne naglašavati sebe ili pričati samo o sebi. Najvažnije je zapamtiti da se dobra konverzacija mora temeljiti na aktivnom slušanju sugovornika kao i na međusobnom uvažavanju.

PREDSTAVLJAMO SVEUČILIŠNA IZDANJA

● Izdavačka djelatnost, kojoj Sveučilište u Osijeku pridaje veliku pozornost, rezultat je neprekidnoga znanstvenog i stručnog rada sveučilišnih djelatnika. Sveučilišni udžbenici, znanstvene knjige, monografije i

priručnici djela su koja opsegom i kvalitetom omogućuju samostalno studiranje određenih znanstvenih cjelina i trajni su doprinos afirmaciji i razvitku Sveučilišta u Osijeku.

Sveučilišni udžbenik

Istraživački SPaSS

● Autorice: prof. dr. sc. Jasna Horvat, izv. prof. dr. sc. Josipa Mijoč

Udžbenik *Istraživački SPaSS* prof. dr. sc. Jasne Horvat i prof. dr. sc. Josipe Mijoč objavljen je 2020. godine u izdanju Naklade Ljevak, Ekonomskoga fakulteta u Osijeku i Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku. Obimom od 568 stranica *Istraživački SPaSS* razvija istraživačku suverenost studenata, nastavnika i stručnjaka te ih potiče na razvijanje vlastitih istraživačkih strategija.

Udžbenik je dao doprinos i u metodici pisanja udžbenika jer

je ostvario veći broj inovativnih postupaka: a) oprimjeruje četiri istraživačke studije čiji su primarni podatci online dostupni korisnicima udžbenika (<http://www.efos.unios.hr/spass/>), b) četiri istraživačke studije sustavno su analizirane u udžbeniku te su time dale metodički slijed istraživačkih koraka proučenih pojašnjenjima, c) rezultati analize svake od četiriju istraživačkih studija pojašnjeni su, d) udžbenik je povezan kodovima brzog odgovora s mrežnim sučeljem čime je prevla-

dana razdvojenost otisnutog i mrežnog medija u podučavanju, e) udžbenik svojim korisnicima nudi jednogodišnju besplatnu mogućnost preuzimanja i uporabe SPaSS-a, profesionalnog statističkog programa za računala te korisnici mogu samostalno provjeravati njihovim ponavljanjem na vlastitim osobnim računalima, f) primijenjenom didaktikom autorice su na daljinu ostvarile mentorsko podučavanje i sa studentima i s najširoim zajed-

nicom.

Udžbenik *Istraživački SPaSS* namijenjen je svim obrazovnim visokoškolskim razinama u svim poljima društvenih znanosti (ekonomiji, pravu, politologiji, informacijskim i komunikacijskim znanostima, sociologiji, psihologiji, pedagogiji, edukacijsko-rehabilitacijskim znanostima, logopediji, kineziologiji, demografiji, socijalnim djelatnostima, sigurnosnim i obrambenim znanostima te interdisciplinarnim društvenim znanostima).

Udžbenik *Istraživački SPaSS* obveznom je literaturom na doktorskom studiju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Doktorskoj školi Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i većem broju kolegija na Ekonomskom fakultetu u Osijeku. Autorice su za udžbenik *Istraživački SPaSS* nagrađene Državnom nagradom Ivan Filipović za doprinos visokoškolskom obrazovanju.